

ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В ОСВІТІ КРАЇН ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ: КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД

Європейський парламент і Рада Європейського Союзу 17 січня 2018 року схвалили Рамкову програму оновлених ключових компетентностей для навчання протягом життя. Рекомендація визначає вісім ключових компетентностей, які потрібні для особистої реалізації та розвитку, працевлаштування та соціальної інтеграції. У рекомендації Європейського парламенту та Ради Європи зазначено, що всі ключові компетентності вважаються однаково важливими, а саме: 1) грамотність, 2) багатомовна компетентність, 3) математична компетентність та компетентність у науках, технологіях та інженерії, 4) цифрова компетентність, 5) особистісна, соціальна та навчальна компетентність (вміння вчитися), 6) громадянська компетентність, 7) підприємницька компетентність, 8) компетентність культурної обізнаності та самовираження.

В оновленій Рамці було дано визначення поняття «ключові компетентності», як такі компетентності, які потрібні всім індивідуумам для особистісної реалізації та розвитку, працевлаштування, соціальної інтеграції, сталого способу життя, успішного життя в суспільстві, управління здоровим способом життя та активного громадянства. Отже документ встановлює загальне розуміння ключових компетентностей, необхідних сьогодні та в майбутньому для подальшого соціально-економічного розвитку європейських суспільств (Official Journal of the EU, 2018).

Рекомендація закликає держави-члени ЄС забезпечувати якісну освіту та догляд за дітьми, покращувати шкільну освіту та забезпечувати відмінне викладання, сприяти подальшому розвитку початкової, середньої та безперервної професійної та вищої освіти.

Країни ЄС розробили різні стратегії для інтеграції ключових компетентностей. Це зокрема інтеграція ключових компетентностей у зміст навчальних програм шкіл. Такі навчальні програми, розробляються навколо набору ключових компетентностей, які можуть бути міжпредметними та / або предметно-залежними. Більшість європейських країн зробили значний прогрес у визначенні та інтеграції ключових компетенцій у національних навчальних планах, проте цей процес потребує подальшого розвитку й активного залучення всіх зацікавлених сторін (OECD, 2018).

Одним із сучасних викликів, що суттєво вплинув на людство, змінивши його життя, стала пандемія COVID-19. Зокрема, пандемія COVID-19 зробила роботу на відстані та надзвичайну дистанційну освіту реальністю для мільйонів людей на планеті, водночас виявила обмеження нашої цифрової готовності. У зв'язку із викликами сучасного світу (пандемія) освітня система потребує вчителів (агентів-змін), які володіють цифровими навичками, хочуть і мають відповідні компетентності щодо запровадження системних змін у спосіб викладання та навчання: нові форми, методи, підходи та технології навчання.

Серед стратегічних завдань, які стоять перед освітою країн Європейського Союзу, можна визначити наступні: подальший розвиток якісної дошкільної освіти (щонайменше 98% дітей у віці від 3 до 6 років повинні брати участь у дошкільному навчанні); сприяння набуттю молоддю та дорослими базових навичок/ключових компетентностей для особистісного та професійного розвитку; підвищення якості освіти; активне використання інноваційних технологій (цифрових технологій); забезпечення відповідного рівня фінансування освіти, оновлення існуючої інфраструктури (створення сприятливого середовища); підготовка висококваліфікованих, вмотивованих вчителів, агентів-змін; сприяння розвитку інклюзивної освіти; просування європейських цінностей (Джурило А. П. та ін., 2018).

Отже, для досягнення трансформаційних змін в освіті й підготовки молодого покоління щодо ефективного реагування на виклики та загрози сучасного життя необхідно:

- Впровадження на практиці першого принципу Європейського стовпа соціальних прав: доступ до якісної освіти та навчання протягом усього життя для всіх у ЄС;
- Підготовка учнів до навчання протягом усього життя, тобто вироблення навичок і розвиток відповідних здібностей щодо готовності людини до постійної роботи і навчання протягом свого професійного життя;
- Перехід від знань до компетентностей, які учні повинні мати для свого особистого розвитку, для майбутнього працевлаштування та активного включення до інноваційного суспільства;
- Швидка зміна знань, ідей і технологій повинна відображатися у змісті навчальних програм. Наразі перегляд та впровадження нових навчальних програм з інтеграцією ключових компетентностей у їх зміст має на меті модернізувати процес викладання та навчання;
- Посилення підготовки та перепідготовки висококваліфікованих, вмотивованих вчителів, агентів-змін;
- Формування стійкості до реагування на кризи на основі уроків, отриманих під час пандемії COVID-19. Щоб реагувати адекватно, важливо бути підготовленим до подальших можливих викликів та загроз, які в тому числі можуть бути пов'язаними із пандеміями, кліматичними змінами тощо

Отже, щоб бути готовими до майбутніх викликів та бути спроможними змінити майбутнє на краще, молодь повинна вміти використовувати свої знання, навички, ставлення та цінності, діяти послідовно та відповідально. Щоб залишатися конкурентоспроможними, працівники повинні будуть постійно отримувати нові навички, що вимагатиме від них гнучкості, креативності, позитивного ставлення до навчання протягом життя. Освіта в цьому контексті повинна стати ключовою рушійною силою для досягнення стійкого відновлення і подальшого інтенсивного розвитку, спрямованого на перехід до цифрової економіки та суспільства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Джурило, А. П., Глушко, О. З., Локшина, О. І., Маріуц, І. О., Тименко, М. М., Шпарик О. М. (2018). *Трансформаційні процеси у шкільній освіті країн Європейського Союзу та США*. К.: ТОВ «КОНВІ ПРІНТ». <https://undip.org.ua/library/transformatsiyni-protsezy-u-shkilniy-osviti-krain-yevropeyskoho-soiuzu-ta-ssha-monohrafiia/>
2. OECD (2018), *The Future of Education and Skills: Education 2030. Position paper*, [https://www.oecd.org/education/2030/E2030%20Position%20Paper%20\(05.04.2018\).pdf](https://www.oecd.org/education/2030/E2030%20Position%20Paper%20(05.04.2018).pdf)
3. *Official Journal of the European Union*. (2018). Council Recommendation of 22 May 2018 on key competences for lifelong learning (Text with EEA relevance) (2018/C 189/01). Brussels: Vol. 61. 4 June, 1-13. [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604\(01\)&rid=7](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604(01)&rid=7)

Грищенко І. В.

*Навчально-науковий центр
«Інститут біології та медицини»,
КНУ імені Тараса Шевченка
(Київ, Україна)*

ВПЛИВ КАРАНТИННИХ ОБМЕЖЕНЬ НА ПРОЦЕС ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ

Від початку 2020 року людство живе в нових реаліях, зумовлених появою гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2 (далі – COVID-19). Швидке розповсюдження захворювання визначило запровадження суворих карантинних обмежень, які вплинули на усі галузі життєдіяльності людей. Пандемія COVID-19 вплинула і на систему освіти загалом і процес навчання усіх категорій населення, цей вплив є очевидним, складним й певним чином неоднозначним.